

หลักสูตร วิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

กลุ่มวิชาชีพหัตถกรรม

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดมหาสารคาม

ความเป็นมา

ผ้าทอเป็นสื่อสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชน แสดงถึงเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผ้าทอยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แรกจนถึงตาย และมีบทบาทสำคัญ ทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การทอผ้าเริ่มจากการสาน มนุษย์เริ่มสานต้นหญ้าอ่อนเพื่อใช้ใส่วัสดุสิ่งของ และต่อมากลายเป็นเสื่อและตะกร้า และพัฒนามาเป็นวิธีการทอต้นพืชเพื่อเป็นเส้นที่ยาวและทำให้เหนียว ขึ้น สามารถรับน้ำหนักได้มากขึ้น จนกระทั่งมีการคิดค้นวัสดุการทอจากพืชมาเป็นเส้นใย เช่น ฝ้าย ฐั๊ก วิธีการ ทออย่างง่าย คือการนำฝ้ายมาผูกกับหินเป็นเส้นยืน และใช้เส้นพุ่งเข้าไปเวลาทอ ในอดีต เด็กผู้หญิงทุกคนจะถูกฝึกหัดให้รู้จักรการทอผ้า และเย็บปักถักร้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) ผ้าทอยังคงบทบาททางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากบทบาททางการค้า ยังมีการใช้ผ้าในประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ดังนั้นการสืบทอดความคิด ความเชื่อ แบบแผนทางสังคม จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ และพัฒนาศักยภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนาเป็น อาชีพและรายได้ของคนชุมชน การทอผ้าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดกันมา และผ้าพื้นเมืองยังสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำกระเป๋า รูปทรงประยุกต์รูปแบบต่างๆ ฯลฯ

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดมหาสารคาม จึงได้จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า จำนวน ๔๐ ชั่วโมง ขึ้นเพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจและพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจในตำบลให้สามารถนำไปประกอบอาชีพเสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้กับตนเองและครอบครัวเป็นการสร้างอาชีพให้เกิดความมั่นคงโดยเน้นการ บูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆมุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ กำหนดหลักการไว้ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ วิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และ ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่
๒. มุ่งพัฒนาให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้มีความทำงานอย่างมีคุณภาพ
๓. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
๔. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง
๕. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอน ความรู้ประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เรียน สามารถประกอบอาชีพและสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับตัวเอง
๒. ผู้เรียนมีโครงการประกอบอาชีพเพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป
๓. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชน กลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

๑. ผู้ไม่มีอาชีพ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

การเรียนรู้และฝึกทักษะ จำนวน ๔๐ ชั่วโมง
ภาคทฤษฎี ๙ ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ ๓๑ ชั่วโมง

รวม จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
  ๑. ช่องทางการประกอบอาชีพ
    - ๑.๑ ความสำคัญและประโยชน์ ของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
    - ๑.๒ วิเคราะห์ตนเองในการ ประกอบอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า และคุณธรรม จริยธรรมสำหรับอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

๒. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

๒.๑ ชนิดของผ้า

- ๑) ผ้าฝ้าย
- ๒) ผ้าคราม
- ๓) ผ้าย้อมสีธรรมชาติ

๒.๒ ชนิดของวัสดุการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

- ๑) กรรไกร
- ๒) ปืนกาว
- ๓) ผ้าพื้นเมือง
- ๔) ลูกปัด
- ๕) กาว

๒.๓ ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ และวิธีใช้

๒.๔ ความปลอดภัยในการใช้ เครื่องมืออุปกรณ์

๒. ทักษะการประกอบอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

๑. การเตรียมวัสดุ
๒. การเตรียม
๓. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ
๔. วิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
๕. วิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า แบบต่างๆ
๖. วิธีการเก็บรายละเอียดของงาน

๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

๑. การคำนวณพื้นที่และการคำนวณ ราคา

- ๑.๑ การคำนวณพื้นที่และการ คำนวณราคาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
- ๑.๒ การคำนวณพื้นที่และการ คำนวณราคาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
- ๑.๓ การคำนวณพื้นที่และการ คำนวณราคาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

๒. การประชาสัมพันธ์และการหาลูกค้า

๓. การควบคุมมาตรฐานของการบริการ
๔. การเจรจาต่อรองราคากับลูกค้า

๔. โครงสร้างการประกอบอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

- ๔.๑ ความสำคัญของโครงการอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
- ๔.๒ ประโยชน์ของโครงการอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
- ๔.๓ องค์ประกอบของโครงการอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
- ๔.๔ การเขียนโครงการอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า
- ๔.๕ การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า

การจัดกระบวนการเรียนรู้

- การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ภูมิปัญญา
- การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- การฝึกปฏิบัติจริง

สื่อการเรียนรู้

ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อจริง และสื่อบุคคลในชุมชน

๑. วิทยากร/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความรู้
๒. VCD /หนังสือ
๓. Internet
๔. ศึกษาดูงานจากกลุ่มอาชีพตัวอย่าง/แหล่งเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีก่อนเรียนและหลังเรียน
๒. การประเมินผลงานก่อนเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. ผู้เรียนต้องมีเวลาเข้าเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๕ ของเวลาเรียน
๒. ผู้เรียนต้องมีผลการเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๕ ของการประเมินทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
๓. วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษาระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธราช ๒๕๕๑สาระการประกอบอาชีพรายวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้าง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ช่องทางการประกอบอาชีพ	<p>๑. ผู้เรียนบอกความสำคัญและประโยชน์ของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า</p> <p>๒. วิเคราะห์ตนเองในการประกอบอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง สามารถบอกคุณธรรม จริยธรรม สำหรับอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้าได้</p> <p>๓. บอกชนิดผ้าพื้นเมือง วัสดุ การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า และประเภทของ เครื่องมือที่ใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองได้</p> <p>๔. อธิบายวิธีการรักษาความปลอดภัยจากการใช้เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ได้</p>	<p>๑. ช่องทางการประกอบอาชีพ</p> <p>๑.๑ ความสำคัญและประโยชน์ ของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้า พื้นเมือง</p> <p>๑.๒ วิเคราะห์ตนเองในการ ประกอบอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า และคุณธรรม จริยธรรมสำหรับอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า</p> <p>๒. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า</p> <p>๒.๑ ชนิดของผ้า</p> <p>๑) ผ้าขาม้า</p> <p>๒) ผ้าคราม</p> <p>๓) ผ้าย้อมสีธรรมชาติ</p> <p>๒.๒ ชนิดของวัสดุการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า</p> <p>๑) กรรไกร</p> <p>๒) ปืนกาว</p> <p>๓) ผ้าขาม้า</p> <p>๔) เข็มกลัด</p> <p>๕) แพงกาว</p>	<p>๑. ผู้เรียนศึกษาสื่อเอกสาร ใบความรู้ สื่อ อินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับความสำคัญ ประโยชน์ ความรู้เบื้องต้น คุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า</p> <p>๒. ผู้เรียนสอบถาม สัมภาษณ์ พูดคุยกับ คนที่ทอผ้า พื้นเมืองเกี่ยวกับอาชีพการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาม้า</p> <p>๓. นำข้อมูลจากการศึกษาสื่อ และจากการ สัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ตนเอง เพื่อ ตัดสินใจประกอบอาชีพ</p> <p>๔. นำผลการวิเคราะห์มาแลกเปลี่ยนกับ ผู้รู้ เพื่อนใน กลุ่มและวิทยากร</p> <p>๕. สรุปช่องทางการประกอบอาชีพและ ตัดสินใจ ของตนเอง</p>	๖	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ช่องทางการประกอบอาชีพ		๒.๓ ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ และวิธีใช้ ๒.๔ ความปลอดภัยในการใช้ เครื่องมืออุปกรณ์			
๒	ทักษะการประกอบอาชีพ	๑. เตรียมพื้นที่เทพื้น วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าได้ ๒. ทอผ้าพื้นเมืองได้สวยงาม ๓. เก็บรายละเอียดของงานได้เรียบร้อยสวยงาม ๔. สร้างขั้นตอนและเทคนิคการทำงานได้ครบทุกขั้นตอน	๑. การเตรียมวัสดุ ๒. การเตรียม ๓. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ๔. วิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ๕. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าแบบต่างๆ ๖. วิธีการเก็บรายละเอียดของงาน	๑. ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับประเภทของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ๒. ผู้เรียนศึกษาดูงานและสัมภาษณ์/สนทนากับผู้ประกอบการ ๓. ผู้เรียนชมการสาธิตของวิทยากรพร้อมสัมภาษณ์ ขั้นตอนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าทุกวิธี ๔. ผู้เรียนฝึกการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ทุกวิธี และฝึกเก็บรายละเอียดของงานตามใบงานจน ชำนาญ ๕. ผู้เรียนและผู้สอน ร่วมกันสร้างขั้นตอนและเทคนิค การทำงานได้ครบทุกขั้นตอน		๓๐
๓	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	๑. คำนวณพื้นที่และราคาค่าแรงค่าวัสดุได้ ๒. หาลูกค้าและประชาสัมพันธ์งานการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าได้ ๓. อธิบายมาตรฐานของการบริการงานการพัฒนาผ้าขาวม้าได้	๑. การคำนวณพื้นที่และการคำนวณ ราคา ๑.๑ การคำนวณพื้นที่และการ คำนวณราคาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ๑.๒ การคำนวณพื้นที่และการ คำนวณราคาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ๑.๓ การคำนวณพื้นที่และการ คำนวณราคาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า	๑. ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการคำนวณลดทอน และการคำนวณราคาค่าแรงและวัสดุ การหาลูกค้า การประชาสัมพันธ์ มาตรฐานของการบริการ และการเจรจาต่อรองราคา ๒. ผู้เรียนฝึกคำนวณพื้นที่ ราคาค่าแรง และวัสดุ การหาลูกค้า และวิธีการประชาสัมพันธ์		๑

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	๔. เปรียบเทียบราคาขายปลีกกับราคาขายส่ง อย่างราบรื่นและเป็นที่ยอมรับ ของลูกค้า ๕. สรุปกระบวนการบริหารจัดการ ในการประกอบอาชีพ การ พัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ที่พึงประสงค์ของลูกค้าได้	๒. การประชาสัมพันธ์และการหาลูกค้า ๓. การควบคุมมาตรฐานของการบริการ ๔. การเปรียบเทียบราคากับลูกค้า	๓. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงาน และฝึกเปรียบเทียบ ราคากับลูกค้า โดยใช้บทบาทสมมติ และ สถานการณ์จริง ๓. จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การเขียน โครงการอาชีพ ๔. กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมิน ความเหมาะสมและสอดคล้องของ โครงการอาชีพ ๕. จัดให้ผู้เรียนปรับปรุงโครงการอาชีพ ให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง ๖. กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพ ของตนเอง เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุน งบประมาณดำเนินงาน อาชีพ และใช้ในการ ดำเนินการประกอบอาชีพต่อไป		
๔	โครงการประกอบอาชีพ	๑.บอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ ๒.บอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ ๓.บอกองค์ประกอบของโครงการ อาชีพได้	๑.ความสำคัญของโครงการอาชีพ ๒.ประโยชน์ของโครงการอาชีพการ ๓.องค์ประกอบของโครงการ ประกอบอาชีพ ๔.การเขียนโครงการอาชีพ ๕. การประเมินความเหมาะสมและ สอดคล้องของโครงการอาชีพ	๑. จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของ โครงการอาชีพ องค์ประกอบของโครงการอาชีพ แล้วจัดกิจกรรมการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมการ เรียนรู้	๓	

	<p>๔.อธิบายความหมายขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้</p> <p>๕.อธิบายลักษณะการเขียนที่ดีขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้</p> <p>๖.เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมและถูกต้องได้</p> <p>๗.ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพได้</p>		<p>๒. จัดให้ผู้เรียนศึกษาระบุข้อมูลจากใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และ ถูกต้อง พร้อมจัดการอภิปราย เพื่อสรุปแนวคิดเป็น แนวทางในการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง</p>		
				รวมทั้งหมด	๙ ๓๑